

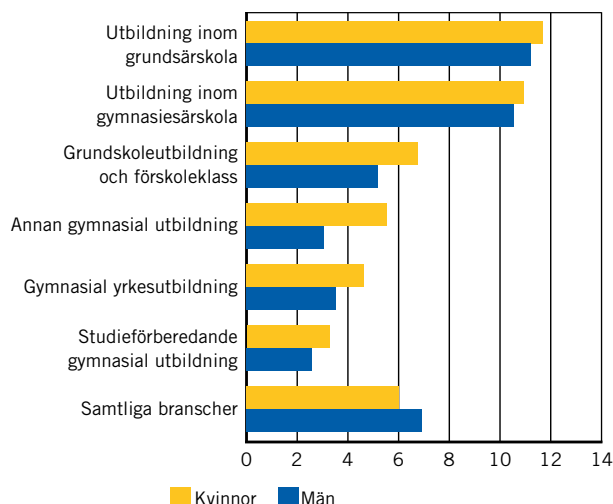
Konflikter och besvär till följd av stress och psykiska påfrestningar är inte ovanligt inom grund- och gymnasieskolan. Flest anmälningar per 1 000 anställda inom skolan finns inom särskolan. Detta faktablad berör både anställda och elever inom skolan.

Detta faktablad omfattar i huvudsak anställda inom skolan, men då statistiken tillåter omfattas även elever. Med grund- och gymnasieskola avses i detta faktablad all grundskoleutbildning och gymnasial utbildning exklusive kommunal vuxenutbildning och yrkesförarutbildning. Arbetsgivaren, i skolan vanligtvis rektor, är enligt lagen om arbetsskadeförsäkring skyldig att anmäla skador (olycksfall och sjukdomar) som beror på arbetet till försäkringskassan. Denna lag gäller även för elever från och med årskurs 7 på grundskolan och gäller då skador som sker i de praktiska ämnena och i den yrkesmässiga undervisningen.

FLEST ANMÄLNINGAR INOM SÄRSKOLA

Inom grund- och gymnasieskola anmäldes totalt 9 100 arbetsolyckor med sjukfrånvaro mellan år 2009 och 2013.

FIGUR 1. ARBETSOLYCKOR MED SJUKFRÅNVARO PER 1 000 FÖRVÄRVSARBETANDE FÖRDELAT PÅ BRANSCH OCH KÖN. ANSTÄLLDA 2009–2013.

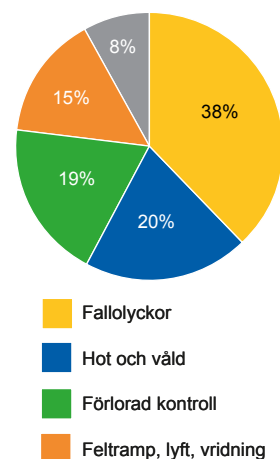
Drygt 1 700 av dessa berörde elever. Av anmälningarna som berörde anställda kom 80 procent från kvinnor. Bland elever kom de flesta anmälningarna från män, 60 procent. I figur 1, som visar siffror för anställda inom skolan, framgår att grundsärskola och gymnasiesärskola anmäler flest arbetsolyckor per 1 000 sysselsatta.

Det framgår även att kvinnor anmäler fler arbetsolyckor med sjukfrånvaro per 1 000 sysselsatta än män inom dessa branscher. För elever finns ingen statistik över antal sysselsatta, varför dessa inte ingår i figuren.

FALLOLYCKOR SAMT HOT OCH VÅLD, VANLIGT I SKOLAN

I figur 2 visas de vanligaste orsakerna till arbetsolycka med sjukfrånvaro för elever och lärare sammanslaget. Fallolyckor är den vanligaste orsaken till anmäld arbetsolycka med sjukfrånvaro när det gäller anställda inom

FIGUR 2. ORSAK TILL ANMÄLDA ARBETSOLYCKOR MED SJUKFRÅNVARO INOM GRUND- OCH GYMNASIESKOLAN. ANSTÄLLDA OCH ELEVER 2009–2013.

skolan, följt av hot och våld samt förlorad kontroll (över maskin, verktyg, fordon, djur etc.). När arbetsolyckan istället gäller elever är förlorad kontroll den vanligaste orsaken till olyckan. Då gäller det för kvinnor oftast förlorad kontroll över djur medan det för män handlar om förlorad kontroll över handverktyg. Därefter är falloolyckor den vanligaste orsaken för elever.

ARBETSSJUKDOMAR

Mellan år 2009 och 2013 anmäldes 3 400 arbetssjukdomar från anställda inom grund- och gymnasieskolan, där över 80 procent drabbat kvinnor. Antalet arbetssjukdomar gällande elever är för få för att redovisas. I figur 3 framgår att sociala och organisatoriska faktorer är den överlägset vanligaste orsaken till anmäld arbetssjukdom. Då handlar det ofta om för hög arbetstakt eller för stor arbetsmängd.

PSYKISKA PÅFRESTNINGAR OCH LITET STÖD FRÅN KOLLEGOR

I Arbetsmiljöundersökningen år 2013 framgår att anställda inom grund- och gymnasieskolan i större utsträckning än andra branscher uppger att de har för mycket att göra samt att de oftare hamnar i konflikter. Anställda inom grundskolan svarar att de utsätts våld eller hot om våld betydligt oftare än andra branscher. Anställda inom grund- och gymnasieskolan är dessutom de som i minst

utsträckning uppger att de har stöd från sina arbetskamrater. I Arbetsorsakade besvär 2014 framgår att det är anställda inom dessa branscher som har mest besvär till följd av stress och psykiska påfrestningar.

ARBETSMILJÖVERKETS INSATSER

Inom grund- och gymnasieskolan finns nästan 5 700 arbetsställen. Under år 2013 och 2014 har det gjorts nästan 2 300 besök inom dessa branscher.

EXEMPEL PÅ ANMÄLNINGAR

Eleven föll under skridskoåkning, benet vek sig och eleven satte sig på foten.

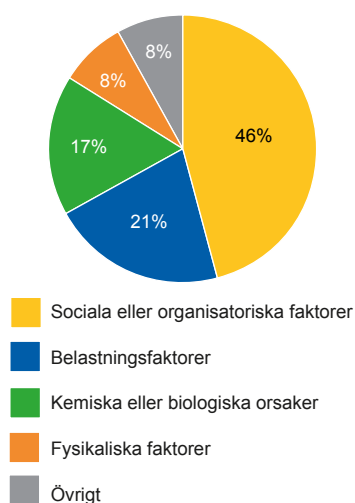
Satte upp elstängsel med praktikoärden. När elen sattes på fick eleven en stöt i låret och benet vek sig och eleven ramlade.

Hemkunskapslärare halkade och föll i skolans matsal p.g.a. spilld mat på stengolvet.

Fritidspedagog försöker stoppa ett bråk när hon blir påhoppad av en elev som sparkar, slår och biter henne tills lärarkollega kommer till undsättning.

Källa: AV/ISA, SCB arbetsmiljöundersökningar 2013 och Inspektionsstöd

FIGUR 3. ORSAK TILL ARBETSSJUKDOM. ANSTÄLLDA 2009–2013.

FIGUR 4. ARBETSMILJÖFAKTORER FÖR ANSTÄLLDA INOM GRUND- OCH GYMNASIESKOLAN. ARBETSMILJÖUNDERSÖKNINGEN 2013 OCH ARBETSORSAKADE BESVÄR 2014.

